

Fokozott előkészületek a kamarai választásokra

(A Délmagyarország munkatársától.) A kereskedelmi és iparkamarai választások előkészületei intenzíven folynak. Az előjelek szerint a kereskedőknél négy kuriában egyhangú lesz a választás, az első kuriában két lista indul a választási küzdelembe. Az első hivatalos lista, amelynek a következők a jelöltjei: Róth Lajos, Markovics Szilárd, Löffler György és Széll Antal. Mint ismeretes, a piaci árusoknak és a nagy tábor képviselő zsidó árusoknak egyik csoportja elégedetlen a jelöléssel. Ez a csoport most elhatározta, hogy ellenlistát állít és a piaci árusokat, valamint az őzkereskedőket juttatja fokozottabb képviselőihez.

A lista tegnap elkészült és a rendes tagságra jelöltek a következők: Orbán Sándor piaci árus, Iritz Béla fakereskedő, Pirrich János őzkereskedő és Urbán József őzkereskedő. Közülük ketten, Iritz Béla és Pirrich János most is tagjai a kamara teljes ülésének.

Az új lista indítása érdeklődést keltett, az alábbiakról részről erősen biznak abban, hogy a december tizenkettediki kamarai választáson a saját listájuk kerül ki győztesen.

Őszre sem hasonlítható!

Az ASPIRIN 40 év folyamán az egész világot meggyőzte kiváló tulajdonságairól. Ebből a világhirből próbálnak utánzatok és pótszerek hasznot huzni, ezek azonban nem érhetik el az előállításban tökéletességig fejlesztett ASPIRIN hatékonyságát és ártalmatlanságát.

ASPIRIN
TABLETTA
csak a „Bayer”-keresztrel valódi

Az iparosok frontján előrejelhetőleg éles választási küzdelem lesz. Az eddigiek szerint az ipartestület hivatalos listáján kívül, a Baross Szövetség külön listával vesz részt, de bizonyosra lehet venni, hogy még több lista is indul, legalább is erre vonatkozó megbeszélések folynak.

Őszre lego'csóbb a kerékpár!

Használja ki a kedvező alkalmat és most vegyen

Markovics mérnöknél, Tisza Lajos krt 44.

hol Wonder type 1937, Darling és egyéb márkás férfi és női kerékpárok készpénzfizetés ellenében **hihetetlen olcsó árban kaphatók.**

A Nobel-díj és magyar nyertesei

Írta: CSEKEY ISTVÁN

Egy kis etimológiával kezdem. Sokan azt hínék, hogy a *nobel* szónak valami köze van *Nobel* névéhez. Pedig egyáltalán semmi. A *nobel* szó a francia *noble*-ből származik és jelentése »nemes«, »előkelő«. Ennek képmására magyar hangsúlyozással és kiejtéssel mondjuk ki a híres svéd kémikusnak és nagyiparosnak, *Nobel* Alfrédnek a nevét is, holott svédül éppen megfordítva kell hangsúlyozni és kiejteni. Tehát rövid *o*-val, a hangsúlyt az utolsó, ebben az esetben a második szótagra helyezve, miközben az *i* kettőzöttnek hallatszik. Kiejtése tehát helyesen nem *nobel*, hanem ellenkezőleg, *nobell*.

Nobel Alfréd 1833-ban született Stockholmban és 1896-ban halt meg San Remóban. Előbb atyja szentpétervári gyárában foglalatzkodott, amikor az azonban 1859-ben összeomlott, visszatért Stockholmba és robbanóanyagok gyártásához kezdett. Első nitroglicerín gyára azonban 1864-ben maga is a levegőbe röppült. 1875-ig tizenöt gyárat alapított Európa különböző államaiban. Különösen a dinamit feltalálása óriási vagyonhoz juttatta. Mint aggregény halt meg és kerekén 32 millió svéd korona vagyonát végrendeletileg a Nobel-alapítványra hagyta. Ennek évi kamatait öt olyan személy közt osztják ki, akik az elmúlt esztendőben az emberiségnek a legnagyobb hasznot hajtották. Az öt díj közül évente az első három olyanoknak ítélik oda, akik a fizika, kémia és orvostudomány (vagy fiziológia) terén a legjelentékenyebbet alkot-

ták. A negyedik az irodalmi, az ötödik pedig a békedíj.

A fizikai és a kémiai díjat

a stockholmi Királyi Tudományos Akadémia (*Kunglig Vetenskapsakademien*), az orvosit (esetleg élettant) a stockholmi Karolina Orvosi és Sebészeti Intézet, az irodalmi a Svéd Akadémia (*Svenska Akademien*), a békedíjat pedig egy, a norvég stortingtól (parlamenttől) választott ötagú bizottság ítéli oda. A díj, amikor 1901-ben először kiadták, 150 ezer svéd korona volt. A háború alatt és óta több díj kiadását visszatartották, úgy, hogy ezáltal az összeg emelkedett. Legmagasabb volt 1931-ben, amikor 173 ezer svéd koronára rugott. Az 1937-es Nobel-díj 158.463 svéd korona, ami kerekén kétszázzezer pengőnek felel meg. Reméljük, a pénzügyminiszter úr meg fogja találni a módját, hogy több, mint egynegyedét el ne vegye az állam jövedelmé, kereseti és vagyonszerzési cimen.

A Nobel-díjat, amely mind előkelőségének, mind anyagi súlyának fogva a legmagasabb kitüntetés, amely tudóst vagy írókat érhet a világon, eddig tizenhét állam fiának ítéltek oda. Most tizenkilencediknek

Magyarország

sorakozik hozzájuk. *Szent-Györgyi* Albert, a szegedi egyetemen az orvosi vegytan nyilvános rendes, valamint a szerves és gyógyszerészvegytan megbízott tanára világhírnevet szerzett a szegedi egyetemnek és hazájának, amikor a stockholmi *Kunglig Karolinska Medico-Kirurgiska Institutet* 1937 október 28-i ülésében egyhangúlag és osztatlanul, vagyis teljes összegében neki ítélte az 1937. évi orvosi Nobel-díjat.

Szent-Györgyi professzor ílymódon kétségkívül

az első olyan magyar tudós,

aki mint ilyen részesült ebben a világraszóló kitüntetésben és aki így Magyarországot is bevonta a Nobel-díjas országok sorába. Ha azonban behatóbban megvizsgáljuk a harminchat esztendő óta Nobel-díjat nyerteknek névsorát, akkor nyomban kiviláglik, hogy abban *Szent-Györgyit* megelőzően három olyan tudós név szerepel, amelyet

Magyarország ajándékozott a nagyvilágnak. Miu'án azonban ezek külföldi egyetemeken működtek, amikor a díjat elnyerték, nem hazájuknak, hanem az illető külföldi államnak szereztek világhírnevet és dicsőséget. Szinte fájdalom tölti el szívünket, ha a nagy külföldi lexikonokban felütjük a Nobel-díjnyertesek névsorát feltűnő táblázatot és e három névvel egyáltalán nem tűnik ki, hogy azoknak Magyarországhoz bármi közük is lett volna. Mi azonban annál büszkébbek lehetünk hazánk tehetségtérő erejére, minek következtében szinte tékozolhattuk a magyar tehetségeket a külföldnek. Az első magyarországi származású Nobel-díjas

Lenard Fülöp

volt, aki 1862 június 7-én született kereskedőcsaládból Pozsonyban és egyetemi tanulmányait is részben Budapesten végezte. Berlinben *Helmholtz*nál, Heidelbergben pedig *Bunsen*nél dolgozott. 1892-ben *Hertz* a bonni egyetemen habilitálta, 1894-ben Breslauban lett rendkívüli tanár, a következő évben az aacheni technikai főiskola tanára, 1896-ban az elméleti fizika rendkívüli tanára Heidelbergben, két év múlva rendes tanára Kielben, 1907 óta pedig Heidelbergben. A katódsugarakra vonatkozó világhírű vizsgálata alapján, amelyek előkészítették a Röntgen-sugarak felfedezését, nyerte el 1905-ben a fizikai Nobel-díjat. 1927 júniusában felkerestem őt heidelbergi villájában a Neckar partján a Neuenheimer-Landstrasse 2. alatt. Igen melegen, szinte meghatódva érdeklődött magyar ha-

A Budapesti Felöltőáruház őszi árai:

Prima álmennői kabátok már 18.-P-től
Szőrmés, kitűnő minőség 28.-
Ruhák minden minőségben 6.80
Pongyolák 8.80

Modell ruhák és kabátok nagy választékban, legolcsóbb árban.

A. B. C. könyvecskék érvényesek.

**Budapesti
Felöltőáruház**

Szeged, Klauzál tér (Tejplac)

1
x kávé?
Nem!
Hanem egész nap
Franck
KÁVÉPOTLEKKAL
Kneipp
MAL'ATAKÁVÉT